

Hvilken mælk vil forbrugerne have?

Af: Tove Christensen, Fødevareøkonomisk Institut, Københavns Universitet

Det er OK at have en klimasmart mælkekarton – men det er vigtigere, at malkekøerne kommer på græs og at mælken er økologisk

Som en del af et større FØJO III - forskningsprojekt (CONCEPTS) gennemførte vi i juni 2009 en spørgeskemaundersøgelse blandt knapt 7.500 danske forbrugere om deres holdning til økologiske fødevarer med særligt fokus på mælk.

Først bad vi respondenterne om at angive, hvor stor betydning de tillagde en række egenskaber ved mælk. I tråd med tidligere undersøgelser var topscoren fravær af medicin- og pesticidrester i mælken, som 75% tillagde stor positiv betydning, efterfulgt af 60%, der tillagde det stor betydning, at køerne kommer på græs. Ca. 50% af de adspurgte tillagde høje priser og mulighed for at mælken kunne være genmodificeret stor negativ betydning. Ca. 40% tillagde det stor positiv betydning, at køerne får økologisk foder samt at mælken er Ø-mærket. Endelig tillagde knapt en tredjedel af de adspurgte, miljøvenlige mælkekarton stor positiv betydning.

Når forbrugerne tvinges til at vælge

Den næste del af undersøgelsen var et valgeksperiment, hvor respondenterne blev bedt om at vælge mellem to fiktive typer mælk. De to mælktyper adskilte sig fra hinanden med hensyn til, om der var krav til, at køerne skulle på græs, om mælken i øvrigt opfyldte alle betingelser for at være Ø-mærket (altså bortset fra kravet om at køer skal på græs), om kartonen var miljøvenlig og prisen. Hermed arrangerede vi et spil, hvor vi tvang respondenterne til at afveje de fire egenskaber mod hinanden. Arla prøvekørte netop i foråret 2009 en miljøvenlig mælkekarton. Vi valgte derfor at bruge deres beskrivelse af en miljøvenlig karton, som værende af tyndere pap og med en brunlig farve på indersiden.

Græs er vigtigere end en miljøvenlig mælkekarton

Vores første, foreløbige analyser understøtter delvist vurderingen ovenfor, nemlig at den gennemsnitlige forbruger synes, at det er vigtigt, at koen kommer på græs. I denne øvelse, hvor de adspurgte blev tvunget til at vælge mellem egenskaberne, blev det tydeligt, at forbrugerne var villige til at tage den miljøvenlige karton til sig, men at den miljøvenlige mælkekarton blev betragtet som noget mindre vigtigt, end at mælken er Ø-mærket, og at koen kommer på græs. Forbrugernes reaktioner er naturligvis bundet til lige præcis de egenskaber, som de blev præsenteret for i eksperimentet. Vi ved ikke, hvordan tilslutningen ville have været til andre emballager (som f. eks. mælkeposen fra Osted mejeri), eller til at køerne kommer mere eller mindre på græs end specificeret i valgeksperimentet. Ligeledes bliver det spændende at følge forbrugernes reaktioner på, at Arla i juni 2009 lancerede mælken Lærkevang® som netop markedsføres på, at køerne skal på græs om sommeren og have græs i foderet om vinteren.

Hvorfor er græs vigtigere end økologi?

Undersøgelsen indikerer således at mange af de egenskaber, der er garanteret af Ø-mærket er relativt vigtige. Hvorfor er der så ikke flere, der angiver, at de tillægger Ø-mærket stor positiv betydning? Er det simpelthen manglende viden om, hvad Ø'et mere præcist dækker – eller er det mon endnu engang prisen, der er en hindring?

Denne klumme blev bragt d. 11. december 2009 i Økologisk Jordbrug nr. 445.